

ISSN: 2636-848X

DOI: 10.46385/tsbd.1701782

**Türk Spor Bilimleri
Dergisi**
Türk Spor Bil Derg

Cilt 8, Sayı 2
Ekim 2025, 26-33

**The Journal of Turkish
Sport Sciences**
J Turk Sport Sci

Volume 8, Issue 2
October 2025, 26-33

Selcan HÜSEYİNOĞLU ¹
 Ayşe Feray ÖZBAL ²

¹ Kastamonu Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

² Kastamonu Üniversitesi, Spor
Bilimleri Fakültesi

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
S. Hüseyinoğlu
e-mail: selcunhuseyinoglu2@gmail.com

Geliş Tarihi: 18.05.2024
Kabul Tarihi: 21.09.2025

ORJİNAL ARAŞTIRMA
ORIGINAL RESEARCH

Okul Öncesi Temel Hareket Eğitiminin Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi

Özet

Bu çalışmada okul öncesi dönemdeki çocuklara verilen temel hareket eğitiminin motor gelişimleri açısından olumlu bir etkisi olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Aynı zamanda okul öncesi öğretmenlerinin de bu eğitim sürecine katılması sağlanarak öğretmenlerin temel hareket becerileri konusunda bilgilendirilmesi hedeflenmiştir. Araştırma karma bir araştırma olup araştırma katılımcıları amaçlı örnekleme göre belirlenmiştir. Temel hareket eğitimi 8 hafta ve haftanın 2 günü 30+30 dakika olacak şekilde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir anaokulda gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 14 okul öncesi öğrencisi katılmıştır. Araştırmada nicel veri toplama aracı olarak Boz ve Aytar (2012a) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan kaba motor gelişim testi kullanılmıştır. Nitel veri toplama aracı olarak da araştırmacılar tarafından hazırlanan okul öncesi öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılan testler sonucu elde edilen verilerin analizi için SPSS 2020 paket programı, görüşmeler sonucu elde edilen verilerde ise içerik analizi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda katılımcıların yer değiştirme, nesne kontrolü ve TGMD-2 ön test ve son test skorları arasında anlamlı bir gelişim olduğu tespit edilmiştir. Uygulama yapılan okul öncesi dönemde, verilen hareket eğitiminin çocukların fiziksel gelişimlerine ve sınıf içi disiplinlerinde olumlu anlamda katkı sağladığı söylenebilir. Yürütülen çalışmada, öğretmenlerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen nitel veriler, nicel bulguları destekler niteliktedir. Görüşme verileri, öğrencilerin sınıf içi hâkimiyetlerinde, disiplin düzeylerinde ve davranışlarında olumlu yönde gelişmeler olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç doğrultusunda temel hareket eğitiminin öğrencilerin sosyaldüygusal gelişim alanlarını desteklediği sonucuna ulaşılmaktadır. Sonuç olarak temel hareket eğitimi öğrencilerin hem fiziksel hem de sosyal-duygusal gelişim alanlarını istendik yönde desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Temel hareket eğitimi, motor gelişimi, okul öncesi eğitim

An Evaluation of Preschool Fundamental Movement Education from the Perspective of Teachers

Abstract

The present study aimed to examine the effects of fundamental movement education on the motor development of preschool children. Furthermore, the training process was designed to include preschool teachers, aiming to enhance their knowledge regarding fundamental movement skills. The study was conducted using a mixed-methods design, and participants were selected through purposive sampling. The intervention was implemented in a public preschool affiliated with the Ministry of National Education and lasted for eight weeks, with sessions held twice a week for 30+30 minutes. A total of 14 preschool children participated in the study. As a quantitative data collection tool, the Test of Gross Motor Development–Second Edition (TGMD-2) adapted into Turkish by Boz and Aytar (2012a) was employed. For qualitative data, a semi-structured interview form prepared by the researchers was utilized. Quantitative data were analyzed using SPSS 2020, while qualitative data were analyzed through content analysis. The findings revealed a statistically significant improvement in participants' locomotor, object control, and TGMD-2 pre-test and post-test scores. The results indicate that the movement education program contributed positively to children's physical development as well as to classroom discipline. Moreover, qualitative findings obtained from semi-structured interviews with teachers supported the quantitative results. Teachers reported that students showed improvements in classroom management, discipline, and overall behaviors. In conclusion, fundamental movement education was found to support not only the physical development of preschool children but also their social-emotional development domains in a positive and desirable manner.

Keywords: Fundamental movement training, motor development, preschool education

Atıf için; Hüseyinoğlu, S., ve Özbal, A.F. (2025). Okul öncesi temel hareket eğitiminin öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 8(2), 26-33.

Bu araştırma “TÜBİTAK 2209 -A- Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı” kapsamında desteklenmiş ve Uluslararası Sağlık, Turizm ve Spor Kongresi: Yenilikçi Yaklaşımlar' adlı kongrede sözel bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Günümüzde çocukların günlük hareketlilikleri ve okul öncesi eğitim kapsamında gerçekleştirilen sınırlı fiziksel aktivitelerle yetinmeleri, fiziksel gelişimleri üzerinde olumlu etki yaratmayabilir. Bu durumun çocukluk döneminden itibaren sportif aktiviteye yönlendirme ile aşılabileceği düşünülebilir. Sportif aktiviteler, her yaş grubundan bireylerin sağlıklı bir şekilde eğlenerek vakitlerini değerlendirmek adına yaptıkları etkinliklerdir (Yıldız, 2009). Sportif aktivitenin temelini, temel hareket becerileri oluşturmaktadır (Özyürek vd., 2015). Temel hareket becerileri çeşitli kategorilere ayrılmaktadır; yürüme, koşma, atlama, sıçrama ve sekme hareketleri yer değiştirme hareketleri olarak sınıflandırılır. Dönme, duruş, oturuş, eğilme ve esneme ise dengeleyici hareketler olarak kabul edilir. Atma, tutma, yakalama, topa alıştırma çalışmaları, top sürme ve uzun saplı araçla topa vurma gibi aktiviteler nesne kontrolü gerektiren hareketlerdir. Futbol oyunu, hedef oyunları ve ip atlama gibi aktiviteler ise birleştirilmiş hareketler kapsamında değerlendirilir (Ayan, 2019). Bu temel hareket becerilerinin, özellikle çocukluk döneminde motor gelişimin desteklenmesi açısından büyük önem taşıdığı söylenebilir.

Çocuklarda hareket becerilerinin en hızlı ve en ideal olduğu dönem okul öncesi dönemdir (Durukan vd., 2016). Okul öncesi dönemde yapılan bu temel hareket becerilerinin tümü çocukların o dönemleri daha sağlıklı ve daha estetik bir şekilde geçirmelerini sağlamaktadır (Özbar, 2007). Kayapınar (2002), okul öncesi dönemde kazanılan hareket becerilerinin, sonraki gelişim dönemlerine temel oluşturduğunu ve bireyin bilişsel, duyuşsal, sosyal ve motor gelişiminde önemli bir rol oynadığını belirtmiştir. Okul öncesi dönemde hareket eğitimi almayan yetişkinlik döneminde ise sportif aktiviteyle uğraşmaya başlayan çocukların okul öncesi dönemde hareket eğitimi alan çocuklara göre daha düşük performans ve yetersiz vücut fonksiyonlarına sahip olabilecekleri bilinmektedir (Kayapınar, 2002). Bu doğrultuda, bireylerin daha sağlıklı ve konforlu bir yaşam sürdürebilmeleri açısından sportif aktivitelerin önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Özellikle okul öncesi dönemde verilen temel hareket eğitiminin, bireyin yetişkinlik dönemindeki fiziksel ve gelişimsel temellerini oluşturduğu düşünülmektedir.

Hareket, çocuklarda olaylara verdikleri tepkilerle başlayan daha sonra aldıkları eğitimler sayesinde daha bilinçli ve düzenli yapılan hareket eğitimine dönüşür (Boz ve Aytar, 2012b). Hareket eğitimi, çocukların hareket becerilerini anlama ve uygulama gelişiminin hızlanmasını, vücudunu tanıma evresini tamamlayarak edinebileceği hareketlerin sinir kas koordinasyonunu geliştirdiğinin farkına varmasını destekler (Özbar, 2007). Okul öncesi dönemde çocuklarda iyi bir gelişim sağlanması için hedefler ve bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak temel hareket eğitimi uygulanmalıdır (Özmen, 2004). Çocuklar için hazırlanan hareket eğitimi uygulamaları vücut gelişimi, kendi başına karar verebilme, sorumluluk alabilme, olaylarda aktif olma ve söz söyleme cesareti oluşturmaktadır. Bu nedenle yapılan hareket uygulamaları birden fazla hareket örüntüleri ile çeşitlendirilerek hazırlanmalıdır (Orhan, 2019).

Literatür incelendiğinde okul öncesi dönemde hareket eğitimi için uygun mekân, materyal bulunmaması ve okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin hareket eğitimi uygulamaları ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmamaları çocukların temel hareket uygulamalarındaki gelişimlerini engellemektedir (Özbar, 2007). Akgün (2019), 4-6 yaş grubu okul öncesi eğitime devam eden çocuklara verilen hareket eğitiminin motor gelişimleri üzerine etkilerini incelemiş ve okul öncesi dönemde hareket eğitime yer verilen çocukların yaşlarına göre motor gelişimlerinde olumlu yönde gelişim gösterdiklerini tespit etmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, temel hareket becerilerini okul öncesi dönemde eğitim gören çocuklara kazandırmak ve bu süreçte okul öncesi öğretmenlerini hareket eğitimi konusunda bilinçlendirmektir. Aynı zamanda verilen bu eğitimler sonucunda çocukların temel motor becerilerini geliştirmek ve okul öncesi dönemde hareket eğitimi derslerinin verilmesi için çalışmalara ışık tutmak hedeflenmiştir. Çünkü temel hareket eğitimi çocukların duyuşsal, bilişsel ve psikomotor gelişimlerini etkiler ve çocukların ilerleyen dönemleri için önem taşır. Araştırma, temel hareket eğitimi almamış okul öncesi çocukların gelişimlerinin desteklenmesi ve öğretmenlerin bu konudaki eksiklerinin giderilmesi açısından, okul öncesi dönemde

temel hareket eğitiminin önemini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda okul öncesi öğretmenlerinin bu konuda daha fazla bilgi sahibi olmalarının yanı sıra okul öncesi dönemdeki öğrencilerle çalışan eğitimcilere fayda sağlaması açısından önemlidir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni ve Katılımcılar

Araştırmada karma araştırma yöntemi kullanılmıştır ve araştırma kısmen karma sıralı eşit statülü tasarım ile desenlenmiştir. Araştırmalarda niteliksel ve niceliksel yaklaşımların bir arada kullanılması ve iki yaklaşımında aynı düzeyde önem sarf etmesi karma yöntemi açıklamaktadır (Maxwell, 2016). Araştırmanın; nicel kısmını bilimsel yöntemlerde en kesin sonuçlara ulaşılan deneysel araştırma (Büyüköztürk vd., 2022), nitel kısmını ise okul öncesi öğretmeni ile yapılan görüşmeler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Kastamonu İl Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bir okulda, okul öncesi sınıfta öğrenim gören 14 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada nicel verilerin toplanmasında Boz ve Aytar (2012a) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan kaba motor gelişim testi (TGMD-2) kullanılmıştır. Nitel verilerin toplanmasında ise araştırmacılar tarafından hazırlanan ve uzman görüşü alınarak son şekli verilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler sadece 14 kişilik grup üzerinden toplanmıştır.

Kaba motor gelişim testi (TGMD-2)

Büyük kas motor gelişim testi toplamda 12 beceriyi içeren bir testtir. Bu 12 beceri iki alt başlıkta incelenir. Bunlar; yer değiştirme beceri alt testi ve nesne kontrolü beceri alt testleridir. Yer değiştirme beceri alt testi, toplam 6 beceriyi (koşu, gallop, tek ayak sıçrama, koşarak engel üstünden atlama, uzun atlama ve kayma becerileri) içermektedir. Nesne kontrol becerisi alt testi de toplam 6 beceriden (beyzbol vuruşu, top sektirme, topu tutma, topa ayakla vurma, topu atma ve topu yerden yuvarlama becerileri) oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Veri toplama süreci, etik kurul ve veli izin belgeleri alındıktan sonra başlamıştır. Gerekli izinlerin alınmasının ardından 31 Ekim 2024 tarihinde veri toplama süreci başlamıştır. Bu süreç, 8 hafta, haftada 2 gün ve 30+30 dk olacak şekilde planlanmıştır. Uygulama, araştırmacı ve okul öncesi öğretmeni tarafından birlikte gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda araştırmacı tarafından süreç esnasında gözlem yapılarak çocukların gelişimleri hakkında kısa günlükler tutulmuştur. Uygulama, çocukların hem sıkılmasını önlemek hem de birden fazla temel hareket becerisini gerçekleştirmelerini sağlamak amacıyla istasyon şeklinde tasarlanmıştır. Uygulama öncesinde öğrencilere ön test yapılmış ve 8 haftalık temel hareket eğitiminin tamamlanmasının ardından son testler uygulanmıştır. Okul öncesi öğretmeni ile anasınıflı içerisinde yer alan öğretmenler odasında görüşme gerçekleştirilmiş ve görüşme 30-35 dakika aralığında sürmüştür. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada yapılan kaba motor gelişim testinin analizinde SPSS 2020 paket programı kullanılmıştır. Araştırma çerçevesinde yapılan yarı yapılandırılmış görüşmenin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, metinlerde yer alan ifadelerin belirli kurallar temelinde kodlanarak daha küçük ve anlamlı içerik gruplarına ayrılmış düzenli bir analiz yöntemidir (Büyüköztürk vd., 2022). Araştırma etiği doğrultusunda öğrencilerin gerçek isimleri yerine kod isimler kullanılmıştır.

BULGULAR

Bulgulara, daha önce temel hareket eğitimi almamış okul öncesi öğrencileri ile yapılan ön test son test sonuçları ve okul öncesi öğretmeni ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda ulaşılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen verilerin analizi sonucunda, inceleme sonuçları üç alt

başlığa ayrılmıştır: 1- Çocukların gelişimine yönelik öğretmen görüşleri, 2- Öğretmen gelişimine yönelik öğretmen görüşleri, 3- Velilerden gelen geri bildirimlere yönelik öğretmen görüşleri. Deney grubuna yapılan ön test-son test sonuçlarının arasındaki anlamlı değişiklikler Tablo 1’de açıklanmıştır.

Nicel verilere ilişkin bulgular

Tablo 1. İlişkili Örneklem t-Testi Sonuçları

		N	Ort	Ss.	Sd.	t	p
Yer Değiştirme	Ön Test	14	20.29	6.31	13	-16.554	0.000*
	Son Test	14	45.71	2.01			
Nesne Kontrolü	Ön Test	14	16.93	4.14	13	-14.826	0.000*
	Son Test	14	35.21	2.11			
TGMD-2 Toplam Puan	Ön Test	14	37.21	8.04	13	-23.081	0.000*
	Son Test	14	80.93	3.29			

*p<0.05

Araştırma çerçevesinde gerçekleştirilen uygulama sonrasında katılımcıların yer değiştirme, nesne kontrolü ve TGMD-2 ön test ve son test skorları arasında bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ilişkili örneklem t-testi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir. Yer değiştirme ön test ($\bar{x}$ =20.29) ve son test ($\bar{x}$ =45.71) skorları arasında (t_{13} =-16.554, p <0.05); nesne kontrolü ön test ($\bar{x}$ =16.93) ve son test ($\bar{x}$ =35.21) skorları arasında (t_{13} =-14.826, p <0.05); TGMD-2 toplam puan ön test ($\bar{x}$ =37.21) ve son test ($\bar{x}$ =80.93) skorları arasında (t_{13} =-23.081, p <0.05) anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Son test skorlarının ön test skorlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bir katılımcı sınıf değişikliği sebebiyle araştırmaya katılım sağlayamamıştır.

Nitel verilere ilişkin bulgular

Araştırma çerçevesinde gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşme bulgularında ise içerik analizi kullanılmıştır. Okul öncesi öğretmenin görüşü doğrultusunda oluşan üç alt başlık ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

Çocukların Gelişimine Yönelik Öğretmen Görüşleri

İlk kez temel hareket eğitimi almış okul öncesi öğrencilerinin gelişimleri ile ilgili okul öncesi öğretmenin görüşleri incelenmiştir. Okul öncesi öğretmeni süreç ile ilgili hem öğrencilerin olumlu yönde etkilendiklerini hem de kendisinin olumlu yönde etkilendiğini ve sürecin öğrencilere katkı sağlayarak başarılı bir şekilde tamamlandığını belirtmiştir. Buna göre öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Gerçekten çok verimli geçtiğini düşünüyorum. Çünkü çocukların da yapamayan hiç yapamayan çocukların da şu an 8 haftanın sonuna bakıyorum hepsi gerçekten her şeyi gayet öğrettiğiniz şekliyle düzgün bir şekilde yapabiliyorlar. Becerileri almış durumdalar gerçekten. Diyorum ya yani bana da katkınız oldu. Bilmediğim şeyleri ben de öğrenmiş oldum. Temel beceriler adına. Doğrusunu öğrenmiş oldum daha doğrusu. Aldıkları beden eğitimi dersi, kas gelişimlerine mutlaka etki edecektir. Davranışlarına yani şöyle daha disiplinli hale geldiklerini düşünüyorum. Bir öğrencim vardı, mesela Ahmet diye. Ahmet’in davranışları ilk baştakine göre çok daha kurallara uygun bir şekilde davranmaya gayret ediyor en azından. Yine tutamadığı zamanlar oluyor, disiplini kaçırdığı zamanlar oluyor ama o ilk zamanlara göre çok daha iyi. Beden eğitimi dersinin de buna etkisinin olduğunu düşünüyorum gerçekten. Ahmet bazında düşünürsem gerçekten hani evet gerçekten beni duyuyordu mesela. Yani duyuyordu çocuk beni. Ama şu an en azından ismiyle seslendiğinde efendim diye cevap verebiliyor. Ahmet gibi birkaç tane daha çocuğum var bu şekilde. Sınıf hakimiyetiyle ilgili çocukların davranışlarında komut alışlarında ilerleme kaydettiğimiz için aslında sınıf hakimiyetine de katkı sağlamış oldu bunlar. Çünkü çocuk disiplinle alışmaya başladığı için sınıfta da benim kurallarına, koyduğum kurallara uymaya gayret etmeye başladı aslında. Şu saatten sonra sizden aldığım, benim de sizden almış olduğum eğitimle sizin uyguladığınız yöntemleri uygulayabilirim ama sizden önce böyle bir şey uygulamamı isteselerdi nasıl bir şekilde uygulayacağımı bilemezdim açıkçası. Uygulamanın gerçekten çok fazla katkı sağladığını düşünüyorum. Hem kendi adıma hem de öğrencilerin adına. Çünkü ben bilmediğim birçok şeyi öğrenmiş oldum. Çocuklar zaten hani bir eğitim aldılar. Mesela Ezgi diye bir öğrencim vardı. Gerçekten yani koşmakta bile güçlük çekerken şu an bütün becerilerin hepsini yardımsız bir şekilde, en son dün gözlemlediğim kadarıyla yardımsız bir şekilde yapabildi. Yani bu çok büyük bir ilerleme gerçekten. Olumlu dönüşlerin olduğunu görüyorum, gözlemliyorum çocuklarımda. Sadece Ezgi de değil. Eren mesela, Eren de hiç yapamıyordu gerçekten. Ama o da mesela şu an en azından o koordinasyonu sağlayabiliyor. Koordinasyon sağlayamadığı için yapamıyordu. Şu an onun yapabildiğini görüyorum mesela.”

Öğretmen Gelişimine Yönelik Öğretmen Görüşleri

“Temel hareketler konusunda bir beden eğitimi öğretmeni kadar bilgimiz olmadığı için ayrıntılı olarak sizin verdiğiniz kadar ayrıntılı bir çalışma yapmadık hiçbir zaman. Yaptığımız, oynattığımız oyunların içerisinde işte top atma, fırlatma özellikle ya da koşma mutlaka, işte sıçrama olabilir, sekme olabilir. Ama mesela gallop, yan kaymayı falan çok fazla kullanmıyorduk. Hatta gallopun nasıl yapıldığını bile aslına bakarsanız ben hiç zat kendim olarak bilmiyordum. Sizin öğrettiğiniz o derslerde öğrendim aslına bakarsanız. Sizinle beraber eksikliği de görmüş oldum ayrıca. Yaptığımız etkinliklerle dediğim gibi oyun daha çok. Bununla ilgili çok ayrıntılı bir eğitim almadım. Birçok dersimiz vardı ama beden eğitimi dersi adı altında bir ders olduğunu hatırlayamıyorum. Ama dediğim gibi temel beceriler başında görmedik hiçbir şekilde. Eğer görseydim mutlaka hatırlardım. Ama oyun dersi, drama dersi, bunlar üzerine dersler aldık. Bunlar hep bizim kazanımlarımızın arasında olan şeyler. Ama dediğim gibi özel olarak eğitim almadığımız için, beden eğitimi öğretmeni gibi vermemiz de mümkün olmadı. Vermiş olsaydı mutlaka verilirdi. Bu aldığımız eğitimden sonra oynattığımız oyunlarda, oynatacağım oyunlarda bunları kullanacağımıza eminim. Amacımız da kavramlar olduğu için hani ona yönelik şeyler yapıyoruz ama aldığımız bu temel beceri eğitiminin de işi içine katmayı kesinlikle planlıyorum gerçekten.”

Velilerden Gelen Geri Bildirimlere Yönelik Öğretmen Görüşleri

“Veliler tabii ki bevesli ve meraklılar. Diğer sınıfa mesela ders yapmadık, sadece bizim sınıfa yaptık. Diğer sınıfın velileri özellikle. Bizim de öğrencilerimiz eğitim alacaklar mı? Şeklinde sorular geldi. Olumlu bir şekilde konuşmuşlar ki demek ki veliler bu şekilde talepte bulunuyorlar. Yani bizim sınıfımızda da beden eğitimi dersi verilecek mi diye birçok veli sordu gerçekten. Evde tekrar etmek istedikleri için videolar istediğini söylediler mesela. Birkaç velim bu konuda dönüşte bulundu. Çocuklar zaten çok seyerek ve bayılarak yapıyorlar. Eminim evde de yaptıklarına bu konuda da veliler tabii ki memnunar.”

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada, okul öncesi dönemde çocuklara verilen temel hareket eğitiminin hem çocukların motor gelişimlerine etkisi hem de öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulguları, temel hareket eğitiminin çocukların yer değiştirme, nesne kontrolü ve genel motor becerilerinde anlamlı düzeyde gelişim sağladığını ortaya koymuştur. Bu sonuç, erken çocukluk döneminde fiziksel etkinliklerin motor gelişimi destekleyici etkisini vurgulamaktadır. Öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler ise, temel hareket eğitiminin yalnızca fiziksel gelişimi değil, aynı zamanda sınıf içi disiplin, dikkat süreleri, sosyal etkileşim ve özgüven gibi sosyal-duygusal gelişim alanlarını da olumlu etkilediğini ortaya koymuştur. Bu da eğitimin çok boyutlu kazanımlar sağladığını ve öğretmenlerin bu süreçte aktif rol almasının etkili bir öğrenme ortamı oluşturduğunu göstermektedir.

Araştırma kapsamında nitel verileri kapsayan öğretmen görüşmeleri nicel verileri destekler niteliktedir. Görüşme sonuçlarına göre, öğrencilerin sınıf içi hâkimiyetlerinde, disiplin düzeylerinde ve davranışlarında olumlu yönde değişimler gözlemlenmiştir. Bu bulgu, temel hareket eğitiminin yalnızca fiziksel gelişimi değil, aynı zamanda sosyal-duygusal alanları da desteklediğini göstermektedir. Araştırma sonuçları, alan yazında yer alan benzer araştırmalarla paralellik göstermektedir. Dinç (2002), yaptığı nitel araştırma ile okul öncesi dönemde verilen temel hareket eğitiminin sosyal davranışlar üzerindeki olumlu etkilerini belirtmiştir. Yavuz ve Özyürek (2018), okul öncesi çocuklara yönelik uygulanan beden eğitimi ve spor etkinliklerinin, çocukların hareket becerilerinde anlamlı gelişmelere yol açtığını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde, Canlı ve diğerleri (2021), uyguladıkları çoklu beceri hareket eğitimi programı sonucunda çocukların motor performanslarında anlamlı değişiklikler gözlemlenmişlerdir. Kurt ve Suveren (2025), Hareket Eğitimi ve Fiziksel Aktivitenin Çocuklarda Dikkat ve Denge Üzerindeki Etkileri: Geleneksel Derleme adlı araştırmalarında doküman analizi yöntemi ile topladığı veriler sonucunda hareket eğitiminin denge ve dikkat becerileri açısından önemini vurgulamışlardır. Bundan yola çıkarak temel hareket eğitimi alan öğrencilerin hareket eğitimi almayan öğrencilere göre dikkat dağınıklığı problemi konusunda zorlanmadıkları sonucuna ulaşılmaktadır. Ersöz (2012), yaptığı araştırmada hareket eğitimi dersi alan öğrencilerin denge, koordinasyon, hız ve hareket becerilerinde olumlu bir gelişim olduğunu tespit etmiştir. Yaptığımız araştırmada da temel hareket eğitimi alan çocukların son test verilerinin ön test verilerine göre

anamlı bir artış gösterdiği tespit edilmiştir. Literatürdeki pek çok araştırma, bu bulguyu desteklemekte ve okul öncesi dönemde verilen temel hareket eğitiminin gelişim üzerinde belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır (Tüfekçioğlu, 2002; Altınkök, 2017; Aslan ve Yamak, 2021; Ulutaş vd., 2017; Kerkez, 2012; Erol, 2022). Araştırmaya göre, okul öncesi dönemde uygulanan temel hareket eğitimi, çocukların motor becerilerinde anlamlı gelişmelere katkı sağlamakta ve duyuşsal gelişim üzerinde olumlu etkiler yaratmaktadır. Bu eğitim aynı zamanda çocukların sınıf içi davranışları, dikkat süreleri ve sosyal uyumlarında da gelişim sağlamaktadır. Gerek nicel gerekse nitel veriler bu durumu desteklemektedir. Altınkök ve diğerleri (2020), Durualp ve Aral (2018) ile Karaman ve Süel (2020) gibi araştırmacıların araştırmaları da bu yaş döneminde uygulanan hareket temelli aktivitelerin, çocukların tüm gelişim alanlarına olumlu katkılar sunduğunu ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda temel hareket eğitiminin, erken yaşta kazanıldığında çocukların hem akademik hem de sosyal yaşamlarında daha sağlam bir temel oluşturabileceği anlaşılmaktadır. Ayrıca, öğretmenlerin bu süreçte dahil edilmesi, onların mesleki yeterliliklerini artırmakta ve uygulama sürecini daha verimli hale getirmektedir. Sonuç olarak, temel hareket eğitimi okul öncesi dönemde çocukların sadece fiziksel değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişimlerine de katkı sağlamaktadır. Bu doğrultuda okul öncesi eğitim programlarında temel hareket becerilerine daha fazla yer verilmesi ve öğretmenlerin bu konuda desteklenmesi önerilmektedir.

ÖNERİLER

- Gelecekte yapılacak araştırmalarda daha geniş örneklem gruplarıyla çalışılması, elde edilen sonuçların genellenebilirliğini artıracaktır.
- Farklı sosyo-ekonomik ve kültürel düzeylere sahip okul öncesi kurumlar arasında karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.
- Okul öncesi öğretmenlerine yönelik hizmet içi eğitim programları ile temel hareket eğitiminin önemi ve uygulanma yöntemleri konusunda farkındalık kazandırılabilir. Okul öncesi öğretmenliği lisans programı incelendiğinde, lisans döneminin bir yarısında “Çocukta Hareket Gelişimi ve Eğitimi” kapsamında hareket eğitime yer verildiği görülmektedir. Erken çocukluk döneminde motor gelişiminin desteklenmesi bireyin bilişsel (Piek, Dawson, Smith, ve Gasson, 2008), sosyal (Payne ve Isaacs, 2024) ve duygusal gelişiminde (Denham, 2006) önemli bir etken olduğu yönündeki bilimsel çalışmalar bu durumu desteklemektedir. Bilimsel çalışmalar kapsamında, “Çocukta Hareket Gelişimi ve Eğitimi” dersinin zorunlu dersler kapsamına alınması önerilmektedir. Bu değişiklik, öğretmen adaylarının hareket gelişimi ve eğitimi alanlarında daha yeterli hâle gelmelerine ve çocukların çok yönlü gelişimlerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir.
- Temel hareket eğitimi uygulamalarının, alanında uzman beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından yürütülmesi çocukların gelişimleri açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır.
- Eğitim programları, çocukların bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmalı, ilgi, ihtiyaç ve gelişim düzeylerine uygun şekilde uygulanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akgün, S. (2019). *Hareket eğitimi ve imgelemenin okul öncesi eğitim kurumlarındaki 4-6 yaş grubu çocuklarda motor gelişime etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Altınkök, M. (2017). The effect of coordinated teaching method practices on some motor skills of 6-year-old children. *Eurasian Journal of Educational Research*, 17(68), 49–61.
- Altınkök, M., Tolga Esen, H., Eraslan, M., Gürbüz, C., Şeran, B., Kurnaz, M., ve Eravşar, H. (2020). *Farklı hareket eğitimi alan okulöncesi çocukların denge ve esneklik kapasitelerinin incelenmesi*. *Sportive*, 3(1), 42–53.
- Aslan, T., ve Yamak, B. (2021). Okul öncesi dönemdeki çocuklarda hareket eğitiminin, motor beceri gelişimine etkisinin incelenmesi. *Journal of ROL Sport Sciences*, 2(1), 60–72.
- Ayan, S. (Ed.). (2019). *Hareket eğitimi* (1. baskı). Pegem Yayıncılık.

- Boz, M., ve Güngör Aytar, A. (2012a). Büyük kas motor gelişim-2 (TGMD-2) testinin Türk çocuklarına uyarlama çalışması. *Mediterranean Journal of Educational Research*, (12), 17–24.
- Boz, M., ve Güngör Aytar, A. (2012b). Okul öncesi çocuklarında temel hareket eğitim programının hareket becerilerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 51–59.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2022). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (32. baskı). Pegem Yayıncılık.
- Canlı, U., Taşkın, C., ve Kurt, C. (2021). Çoklu beceri hareket eğitimi programı: Okul öncesi çocuklarda vücut kompozisyonu ve motor performans değişimleri. *Uluslararası Boşuk Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 156–167.
- Denham, S. A. (2006). Social-emotional competence as support for school readiness: What is it and how do we assess it? *Early Education and Development*, 17(1), 57–89.
- Dinç, B. (2002). *Okulöncesi eğitimin 4-5 yaş çocuğunun sosyal gelişimine etkileri konusunda öğretmen görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Durualp, E., ve Aral, N. (2018). Çocukların ince ve kaba motor gelişimlerine oyun etkinliklerinin etkisinin incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 243–258.
- Durukan, H., Koyuncuoğlu, K., ve Şentürk, U. (2016). Okul öncesi çocuklarda temel cimnastik programının motor gelişim açısından incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 131–140.
- Erol, S. (2022). 4–6 yaş çocuklarda uygulanan hareket eğitimi programının motor gelişimi üzerine etkisi. *Uluslararası Boşuk Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 100–107.
- Ersöz, Y. (2012). *Çoklu beceri spor eğitim programının 7-10 yaş grubu erkek çocuklarda motor gelişime etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Karaman, B., ve Süel, E. (2020). Okul öncesi eğitim kurumlarında oynatılan fiziksel etkinliğe dayalı oyunların psikomotor gelişimi üzerine etkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(3), 529–539.
- Kayapınar, F. (2002). *6-7 yaş grubu çocuklarda hareket eğitiminin çift el-göz koordinasyonu ve reaksiyon sürelerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kerkez, F. İ. (2012). Sağlıklı büyüme için okulöncesi dönemdeki çocuklarda hareket ve fiziksel aktivite. *Spor Bilimleri Dergisi*, 23(1), 34–42.
- Kurt, K. A., ve Suveren, C. (2025). Hareket Eğitimi ve Fiziksel Aktivitenin Çocuklarda Dikkat ve Denge Üzerindeki Etkileri: Geleneksel Derleme. *Uluslararası Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 7(1), 28–41.
- Maxwell, J. A. (2016). Expanding the history and range of mixed methods research. *Journal of Mixed Methods Research*, 10(1), 12–27.
- Orhan, R. (2019). Çocuk gelişiminde fiziksel aktivite ve sporun önemi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 157–176.
- Özbar, N. (2007). *Hareket eğitimi programının 4-6 yaş grubu çocuklarda motor beceri ve vücut kompozisyonu üzerine etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özmen, A. (2004). *Okulöncesi eğitimde hareket eğitimi uygulamalarının değerlendirilmesi: Eskişehir il örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Özyürek, A., Özkan, İ., Begde, Z., ve Yavuz, N. F. (2015). Okul öncesi dönemde beden eğitimi ve spor. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 3, 479–488.
- Ulutaş, A., Demir, E., ve Yayan, E. H. (2017). Motor gelişim eğitim programının 5-6 yaş çocukların kaba ve ince motor becerilerine etkisinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1523–1538.
- Payne, V.G., ve Isaacs, L.D. (2024). *Human Motor Development: A Lifespan Approach* (11th ed.). Routledge.
- Piek, J. P., Dawson, L., Smith, L. M., ve Gasson, N. (2008). The role of early fine and gross motor development on later motor and cognitive ability. *Human Movement Science*, 27(5), 668–681.
- Tüfekçioğlu, E. (2002). *Okul öncesi 4-6 yaş çocuklarında algısal motor gelişim programlarının denge ve çabukluk üzerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yavuz, N. F., ve Özyürek, A. (2018). Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin okul öncesi dönem çocuklarının hareket becerileri üzerine etkisi. *Karadmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 40–50.
- Yıldız, S. M. (2009). Spor ve fiziksel etkinlik hizmetleri: Geniş bir sınıflama. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(22), 1–10.

Finans Kaynakları

Bu araştırma “TÜBİTAK 2209 -A- Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı” kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Çıkar Çatışması

Bu makalenin yayınlanmasıyla ilgili yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkıları

Fikir: S. Hüseyinoğlu **Tasarım:** AF. Özbal, S. Hüseyinoğlu **Veri Toplama:** S. Hüseyinoğlu **Veri Analizi:** AF. Özbal, S. Hüseyinoğlu **Kaynak Taraması:** S. Hüseyinoğlu **Makale Yazımı:** S. Hüseyinoğlu, AF. Özbal **Eleştirel İnceleme:** AF. Özbal

Etik Kurul İzni ile ilgili Bilgiler

Kurul Adı: Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu

Tarih: 08.11.2023

Sayı No: 12/57